

Värttinäluun alaosan murtuman repositio ja kipsaus

Käypä hoito -suositus:

Värttinäluun alaosan murtuma (rannemurtuma)

13.5.2016

Kuva A

Kuva A.

Värttinäluun alaosan murtuman sulkeinen paikalleen asetus ja kipsaus toteutetaan paikallispuudutuksessa ja kevyessä vedossa. Veto murtuma-alueelle helpottaa murtuma alueen puuduttamista. Puudutus voidaan toteuttaa esimerkiksi 1- tai 2-prosenttisella lidokaiinilla. Puuduteaine ruiskutetaan murtumarakoon kämmenselän puolelta varoen värttinähermon pinnallista haaraa.

Muita kipsauksessa tarvittavia välineitä ovat kipsisukka, erilaiset pehmusteet, kipsi-, lasikuitu- tai vastaava materiaali lastan valmistukseen ja lastan päälle tuleva kierresidos.

Kuva B

Kuva B.

Ranne suositellaan kipsattavaksi niin sanottuun funktionaaliseen asentoon eli III välikämmenluu saman suuntaisesti varttinäluun akseliin nähden päältä päin katsottuna ja $0-20^\circ$ dorsaaliseen kallistukseen (α -kulma) sivusta katsottuna.

Kuva C

Kuva C.

Varsinaiseen sulkeiseen paikalleen asetukseen edetään puudutuksen jälkeen. Ranteen yli viedään kipsisukka.

Lääkintävahtimestari tai muu koulutettu työntekijä toteuttaa kipsauksen lääkärin pitäessä asentoa paikallaan.

Puristukselle alttiit alueet pehmustetaan hyvin. Näihin alueisiin kuuluvat peukalon hanka, kyynärluun pää sekä varttinäluun piikkolisäkkeen ja varttinähermon pinnallisen haaran alue.

Kuva D

Kuva D.

Avustava henkilökunta voi pitää olkavarresta kiinni, kun lääkäri tai toinen avustava henkilö vetää kädestä kyynärvarren suuntaisesti. Tärkeintä on saada potilas rentoutumaan paikalleen asetuksen ajaksi. Voimakas veto tai runsas voiman käyttö ei edistä murtuman paikalleen asetusta. Murtumaa painetaan peukaloilla haluttuun suuntaan (yleensä kämmenen suuntaan).

Joskus murtumakappaleen kääntämisellä vastakkaiseen suuntaan ennen varsinaista paikalleen asetusta voidaan saavuttaa paremmat edellytykset saattaa murtumakappaleet oikeaan asentoon. Pirstaleisissa murtumista tästä ei usein ole kuitenkaan apua.

Kuva E

Kuva E.

Paikalleen asetuksen aikana voidaan käyttää apuna ranteen koukistusasettoa tai ranteen kääntämistä kyynärluun suuntaan. Rannetta ei kuitenkaan kipsata tähän asentoon.

Lääkäri tai avustava henkilö tukee ranteen haluttuun asentoon kipsauksen ajaksi.

Kuva F

Kuva F.

Pehmusteiden päälle ranteen yli asetetaan kipsistä, lasikuidusta tai vastaavasta materiaalista tehty lasta funktionaaliseen asentoon. Lääkäri tai avustava henkilö pitää kipsauksen ajan sormista kiinni ja tukee ranteen asennon kipsaajan asettaessa lastaa. Paikalleen asetettua rannetta ei päästetä irti ennen kuin lasta on kovettunut paikalleen.

Lastan tulee jättää rystynivelet, peukalon tyvinivel ja kyynärnivel vapaiksi.

Kuva G

Kuva G.

On tärkeää, ettei välikämmenluita ja sormia puristeta suppuun lastan alle.

Kuva H

Kuva H.

Valmis lasta tuetaan joustavalla kierresidoksella, joka on tukeva mutta ei purista. Sen pitää sallia sormien täysi ojennus ja nyrkistys sekä kyynärnivelen liikeharjoitteet.

Epämiellyttävältä tai kivuliaalta tuntuva kipsi voi olla merkki komplikaatiosta. Tällöin kipsi tulee viivytyksettä purkaa ja tarvittaessa vaihtaa sopivaan.